

Hemşirelik Öğrencilerinin Hemşirelik Mesleğine İlişkin Metafor Algılarının Belirlenmesi: Klinik Uygulama Örneği

Determining Nursing Students' Metaphor Perceptions Regarding Nursing Profession: A Clinical Practice Example

Özlem KARATANA¹

ÖZ

Bu çalışmanın amacı hemşirelik öğrencilerinin klinik uygulama öncesi ve sonrası hemşirelik mesleğine yönelik algılarını metafor aracılığıyla belirlemektir. Çalışma kapsamına birinci sınıf 40 hemşirelik öğrencileri alındı. Nitel (metafor analizi) ve nicel araştırma deseni kullanıldı. Metaforlar, analiz sonucunda dört temaya göre gruplandırıldı ve hemşirelik öğrencileri hemşirelik mesleğini 30 farklı metafor kullanarak anlattı. Hemşire öğrencilerin mesleklerine yönelik algıları klinik uygulama sonrasında değişti. Klinik uygulama öncesi hemşireliğin profesyonel yönüne yönelik metafor üretilirken klinik uygulama sonrası hemşireliğin bakım verici rolü ön plana çıktı.

Anahtar kelime: Hemşirelik Öğrencileri, Klinik Uygulama, Metafor Algıları.

ABSTRACT

The aim of this study is to determine nursing students' perceptions of the nursing profession before and after clinical practice through metaphor. Forty first-year nursing students were included in the study. Qualitative (metaphor analysis) and quantitative research design were used. Metaphors were grouped according to four themes as a result of the analysis, and nursing students described the nursing profession using 30 different metaphors. Nurse students' perceptions of their profession changed after clinical practice. While the metaphor for the professional aspect of nursing was produced before clinical practice, the caregiver role of nursing after clinical practice came to the fore.

Keyword: Nursing Students, Clinical Practice, Metaphor Perceptions.

Bu çalışma için bir üniversitenin Etik Kurulundan etik onay (No. 2022-21704) alınmıştır.

Dr. Öğr. Üyesi, Özlem KARATANA, Halk Sağlığı Hemşireliği, Doğu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, ozlemkaratana@gmail.com, ORCID: 0000-0002-1985-8256

İletişim / Corresponding Author:
e-posta/e-mail:

Özlem KARATANA
ozlemkaratana@gmail.com

Geliş Tarihi / Received: 26.12.2022
Kabul Tarihi/Accepted: 07.08.2023

GİRİŞ

Klinik uygulama, hemşirelik öğrencilerini mesleklerine hazırlayan lisans programlarının önemli bir parçasıdır. Hemşirelik eğitiminin önemli bileşenleri olan kuramsal ve simülasyon eğitimleri öğrencilerin öğrenme kazanımlarına önemli katkı sağlarken¹, klinik uygulama ortamlarında edinilen deneyim mesleki yetkinlikleri açısından pekiştiricidir.^{2,3} Kazanılan deneyimler, hemşireliğin profesyonel yönünün gelişimine ve mezuniyet sonrası mesleğe uyumda yardımcıdır.⁴ Ancak kuramsal bilgi ve klinik becerilerin hasta bakımında uygulanması genellikle zordur.⁵ Hemşirelik öğrencileri, kuramsal bilgi ve klinik uygulama kazanımları arasında bir çelişki yaşayabilmektedir.^{6,7} Bu çelişki mesleğe yönelik olumsuz algıları tetikleyerek mesleğe olan ilgide azalmaya ve eğitimlerini yarıda bırakmalarına neden olabilmektedir.⁸ Bu noktada hemşirelik öğretim üyelerinden kuramsal ve klinik uygulama arasındaki boşlukları doldurmaları beklenmektedir. Bu boşlukların öncelikle belirlenmesi gerekmektedir. Hemşirelik öğrencilerinin klinik uygulama sonrası deneyimlerine yönelik geri bildirim alınması boşlukların belirlenmesi ve çözümlenmesi için en güvenilir kaynaklardır.⁹⁻¹¹

Hemşirelik öğrencileri klinik uygulamada gelecekteki meslektaşlarıyla uzun saatler geçirerek, mesleklerini ve gerçek ortamlarını tanırlar.¹² Dolayısıyla mesleklerine yönelik bakış açıları değişebilir ya da mesleği yapabilme yeteneklerini sorgulayabilirler. Bu yüzden klinik uygulama öncesi ve sonrası mesleklerine yönelik algılarında değişiklik olup olmadığı belirlenmesi gerekmektedir.

Literatür incelendiğinde, bireylerin kavramlara yönelik algıları ve duygusal çağrışımları ortaya çıkarmak için metafor analizleri kullanılmaktadır.^{13,14} Hemşirelik öğrencilerinde ise mesleklerine yönelik metaforlarını belirlemek, hemşirelik mesleğine yönelik algılarını, tutumlarını, bilgilerini ve becerilerini yansın düşünce ve duygularını yaratıcı bir şekilde ifade etmelerini sağlayabilir.¹⁵ Literatür incelendiğinde hemşirelik öğrencilerinin klinik uygulama ile ilişkin metafor çalışmasına rastlanmadığından bu çalışma özgün olacaktır.

Hemşirelik öğretim üyeleri, öğretim standartları ve müfredatın etkililiği üzerine düşüncelerini de sağlayacak olan bu çalışmanın amacı; hemşirelik birinci sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleğine yönelik algılarını belirlemek üzere geliştirdikleri metaforları klinik uygulama öncesi ve sonrası dönemde incelemektir.

Araştırma soruları

1. Hemşirelik öğrencilerinin klinik uygulama öncesi hemşirelik mesleğine yönelik kullandıkları metaforlar nelerdir?
2. Hemşirelik öğrencilerinin klinik uygulama sonrası hemşirelik mesleğine yönelik kullandıkları metaforlar nelerdir?
3. Hemşirelik öğrencilerinin klinik uygulama öncesi ve sonrası hemşirelik mesleğine yönelik kullandıkları metaforlar ortak özelliklerine göre hangi kavramsal kategoriler altında gruplandırılabilir?
4. Hemşirelik öğrencilerinin klinik uygulama öncesi ve sonrası hemşirelik mesleğine yönelik kullandıkları metaforlar mesleklerine yönelik algılarını nasıl etkilemektedir?

MATERYAL VE METOT

Metaforik analizlerle betimsel fenomenolojik bir yaklaşım olarak planlanan bu nitel araştırma, hemşirelik öğrencilerinin klinik uygulama öncesi ve

sonrası hemşirelik mesleğine yönelik görüşlerini metaforlar aracılığıyla değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Araştırma öncesi araştırmacı tarafından 14 hafta süresince klinik uygulamaya yönelik kuramsal eğitim verildi, senaryo çalışıldı ve simülasyon uygulaması yapıldı. Klinik uygulamaya çıkmadan önce hemşirelik öğrencilerine ‘klinik uygulamalarda hemşirelik öğrencilerinden beklenti’ 60 dakika tartışma oturumu yapıldı. Sonuçlar sağlık kuruluşundaki mentör hemşirelerle paylaşıldı. Birinci sınıf olmaları nedeniyle, öğrenciler haftada 4 saat olmak üzere toplamda 14 hafta klinik uygulamaya çıkarıldı. Bu süreç içerisinde hemşirelik öğrencilerinin hasta bakımlarında mentör ve klinik öğretim üyesi (araştırmacı) eşlik etti. Klinik uygulama sonrası öğrencilerden geri bildirim alındı.

Evren ve Örneklem

Bu çalışmaya, örneklem seçimi yapılmaksızın, çalışmayı kabul eden 40 adet birinci sınıf lisans hemşirelik öğrencisi katıldı. Birinci sınıf öğrencilerinin seçilmesinin nedeni daha önce sağlık kuruluşlarında klinik uygulamaya çıkmamış olmalarıydı. Öğrenciler dahil edilme ölçütlerine göre seçildi: Bu ölçütlere aşağıdaki gibidir:

- (1) Daha önce klinik uygulamaya çıkmamış olması,
- (2) çalışmaya katılmaya istekli ve
- (3) iletişim kurabilme yeteneği olan öğrenciler.

Çalışmada 40 hemşirelik öğrencisine araştırmanın içeriği anlatıldı. Nitel araştırma herhangi bir genelleme yapmayı amaçlamadığından, olayı veya olguyu ölçmekten ziyade derinlemesine anlamak daha önemli olduğu için 40 kişinin katılımı yeterliydi.

Veri Toplama

Çalışma verileri, araştırmacı tarafından Mart- Temmuz 2022 tarihleri arasında İstanbul’da bulunan bir vakıf

üniversitesinin birinci sınıf hemşirelik öğrencilerinden yüz yüze toplandı. Öğrencilere demografik bilgilerden oluşan 3 soru ve mesleklerine yönelik 5 soru soruldu. Daha sonra metafor üretmelerine ve metafor algılarını harekete geçirmelerine yardımcı olmak için araştırmacı tarafından metafor olgusu hakkında 30 dakikalık eğitim verildi. Metaforik anlamı belirlemek için katılımcılara ‘Hemşirelik mesleği .....dır, çünkü .....’ ifadesini doldurmaları istendi. Bu gerekçenin talep edilmesinin nedeni, metaforun kullanım amacının doğru olmasını sağlamaktır. Klinik uygulama sonrası öğrencilerden tekrar hemşirelik mesleğine yönelik metafor üretmeleri istenerek veriler karşılaştırıldı.

Verilerin Analizleri

Çalışma sonuçlarının metaforik analizi ile tanımlayıcı ve Marginal Homogeneity istatistikler (IBM SPSS sürüm 21.0) kullanılarak yapıldı. Veriler, Braun ve Clarke¹⁶ tarafından geliştirilen tematik analiz yöntemi kullanılarak incelendi. Uygulanan tematik analiz, metaforik analiz ile betimsel fenomenolojiye dayandırıldı.¹⁷ Dört tema ortaya çıktı. Veri girişi aşamasında tamamlanamayan, metafor içermeyen cevaplar ve boş bırakılan sorular çalışma dışı bırakıldı. Hemşirelik öğrencileri tarafından geliştirilen metaforlar araştırmacı ve metafor analizi yapabilen bağımsız bir araştırmacı tarafından analiz edilerek yorumlandı. Hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik mesleğine yönelik ‘sevgi, yapılabirlik ve mesleki karakter özelliklerinin’ klinik uygulama sonrası değişip değişmediğini ölçüldü.

Araştırmanın Etik Yönü

Bu çalışma için bir üniversitenin Etik Kurulundan etik onay (no. 2022-21704) alınmıştır.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Katılımcıların yaş ortalaması 19,37±0,092 ve %85,0'i kadındı. Katılımcıların %50'si hemşirelik mesleğini bilerek ve %82,5'inin ise isteyerek tercih ettikleri belirlendi. Katılımcıların %62,5'i klinik uygulama öncesi stres yaşamadıklarını, %97,5'i klinik uygulama yerinden memnun kaldıklarını ve %95,0'i gerçeklik şoku yaşamadığını belirtti. Ayrıca klinik uygulamada %92,5'i mentöründen, %97,5'i klinik öğretim üyesinden memnun kaldı tespit edildi (Tablo 1).

Tablo 1. Hemşirelik Öğrencilerinin Demografik Bilgileri

Değişkenler	Min.- Max.	M±Sd
Yaş	18- 22	19,37±0,092
Not Ortalaması	1,62-3,96	3,33±0,440
Değişkenler	n	%
Cinsiyet		
Kadın	34	85,0
Erkek	6	15,0
Mesleği isteyerek seçme		
Evet	33	82,5
Hayır	7	17,5
Mesleği seçme etkeni		
Aile istemi	1	2,5
Mesleği bilme	20	50,0
İş fırsatı	19	47,5
Klinik Uygulama Stresi		
Yaşıyorum	25	62,5
Yaşamıyorum	15	37,5
Klinik sonrası gerçeklik şoku		
Evet	2	5,0
Hayır	38	95,0
Klinik uygulama yeri memnuniyeti		
Evet	1	2,5
Hayır	38	97,5
Mentor memnuniyeti		
Evet	3	7,5
Hayır	37	92,5
Klinik öğretim üyesi memnuniyeti		
Evet	1	2,5
Hayır	39	97,5

Min: Minimum, Max: Maksimum, M: Ortalama, Sd: Standart Sapma

Öğrencilerin klinik sonrasında mesleklerini daha çok sevdikleri bulundu ($Z= 3,96, p<0.05$). Hemşirelik mesleğine yönelik olması gerektiğini düşünülen karakter özelliklerinin klinik sonrasında değişmediği saptandı. Ayrıca 'klinik uygulama eğitimi ile teorik eğitimi arasında gerçeklik şoku yaşadınız mı?' sorusuna %96 oran ile 'Hayır' cevabı verildiği görüldü (Tablo 2).

Tablo 2. Hemşirelik Öğrencilerinin Mesleklerine Yönelik Görüşlerinin Klinik Uygulama Öncesi Ve Sonrası Karşılaştırılması

Maddeler	Klinik Öncesi ^a		Klinik Sonrası ^b		Mh/p (b-a)
	n	%	n	%	
Mesleği sevme durumu					3,96*
Evet	23	57,5	39	97,5	
Hayır	2	5,0	1	2,5	
Fikrim yok	15	37,5	-	-	
Mesleğin yapılabilirliği					-1,0
Evet	37	92,5	39	97,5	
Hayır	3	7,5	1	2,5	
Mesleğin karakterleri					
Fedakârlık	35	87,5	38	95,0	-1,13
Dürüstlük	32	80,0	34	85,0	-0,53
Duygusalılık	9	22,5	12	30,0	-0,83
Çalışkanlık	36	90,0	38	95,0	-0,81
Kanaatkârlık	12	30,0	8	20,0	1,26
Dışa Dönüklük	22	55,0	17	42,5	1,04
Açık Sözlülük	17	42,5	20	50,0	-0,62
Dobra Olmak	8	20,0	4	10,0	1,15

Mh=Marginal Homogeneity, ^aKlinik uygulama öncesi, ^bKlinik uygulama öncesi sonrası, *p<0.05

Hemşirelik öğrencilerin ürettikleri metaforlar dört tema grubunda değerlendirildi: (1) profesyonel hemşire, (2) bakım verici hemşire, (3) eğitici hemşire ve (4) çalışma şartları. Metaforlar, klinik öncesi profesyonel hemşire kategorisinde yüksek iken (%35), klinik sonrasında hemşirelik bakım verici rolü (%65) kategorisinde toplanmıştır (Tablo 3).

Tablo 3. Hemşirelik Mesleği İçin Üretilen Metaforların Kategorik Dağılımı

Kategori	Klinik Öncesi		Klinik Sonrası	
	Metafor	Sayısı	Metafor	Sayısı
Profesyonel hemşire	Ağaç (4), Elmas (4), Bitki (3), Gökyüzü (1), Asker (1), Peygamber (1)	14 (%35)	Çınar (4), Gökkuşluğu (3), Asker (1), Gökyüzü (1), Sabır taşı (1),	10 (%25)
Bakım verici hemşire	Anne (12), El (1), Su (1), Kalp (1), Dünya (1), Melek (1), Nuh'un gemisi (1), Işık (1), Kalorifer (1), Ağrı kesici (1)	21 (%52,5)	Anne (13), Sanat eseri (5), Bilgisayar (3), Oksijen (2), Su (2), Kolon (1)	26 (%65)
Eğitici Hemşire	Güneş (2)	2 (%5)	Güneş (1), El feneri (1)	2 (%5)
Çalışma şartları	Saat (1), Arı (1), Kahraman (1)	3 (%7,5)	Makina (1), Karınca (1)	2 (%5)

Profesyonel hemşire kategorisinde metafor örnekleri

Ağaç: ‘Köklerinde her mesleği barındırır (avukat, diyetisyen, fizyoterapi gibi).’

Elmas: ‘Ham hali öğrenciyken eğitimle mücevhere dönüşür.’

Çınar: ‘Köklü meslek grubu olan hemşirelik, her bireye ulaşmaya çalışır.’

Bakım verici hemşire kategorisinde metafor örnekleri

Anne: ‘Her hastaya eşit ve şefkatli olmalıdır.’, ‘Her hastayı bir anne şefkati ile yaklaşır.’, ‘Hastanın yanından ayrılmayıdır.’

Sanat eseri: ‘Yoğun emekler sonrası hasta iyileşir.’

Bilgisayar: ‘Bilgisayarın kullanıcıya göre nasıl işletim hızı değişmiyorsa

hemşire için de hastaya göre bakımı değişmez’

Eğitici hemşire kategorisinde metafor örnekleri

Güneş: ‘Her zaman hastaları aydınlatır.’

El feneri: ‘Hasta ya da sağlıklı bireye yol gösterir.’

Hemşireliğin çalışma şartları kategorisinde metafor örnekleri

Saat: ‘Her saat ihtiyaç duyulur, 7/24 çalışır.’

Arı/Karınca: ‘Arı gibi durmadan çalışır.’

Kahraman: ‘İhtiyaç anında hastanede çalışır, mesai kavramı yoktur’

Makine: ‘Belirli bir düzen içinde sürekli çalışır.’

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma, hemşirelik öğrencilerinin mesleklerine yönelik görüşlerinin klinik uygulama sonrasında değiştiğini gösterdi. Katılımcılara yönlendirilen sorularla ilgili ana 4 tema belirlendi. Klinik öncesi ‘profesyonel hemşire’ temalı metaforlar yüksek iken, klinik sonrasında ‘hemşirelik bakım verici rolü’ temalı metaforlar daha yüksek bulundu. Genel olarak metaforlar incelendiğinde klinik uygulama öncesi ve sonrasında en yüksek ‘anne’ (%30) metaforu ile mesleğin bakım verici rolünün ön plana çıktığı bulundu. Hemşirelik öğrencileri, klinik uygulama öncesi mesleklerinin çalışma şartlarının zorluğuna yönelik olumsuz metafor ürettiği, klinik uygulama sonrası ise mesleklerine yönelik herhangi olumsuz bir metafor üretmedikleri dikkat çekmektedir. Hemşireliğin çalışma şartları temasında ‘saat’, ‘arı’, ‘kahraman’, ‘makine’ ve ‘karınca’ benzetmeleri yapıldı. Bu durum klinik öncesinde mesleklerini seven öğrencilerin oranının %57,5’ten klinik sonrası %97,5’e çıkmasıyla açıklanabilir.

Dal ve arkadaşlarının¹⁸ yaptıkları çalışmada öğrencilerin, yüksek gelir elde etme, insanların hayatlarına dokunma duygusu, ailede hemşirenin varlığı ve esnek/vardiyalı çalışma gibi gerekçelerle hemşirelik mesleğini seçtikleri ifade edilmektedir. Bu çalışmada ise benzer şekilde öğrencilerin %47,5’inin kolay iş bulabilme ile ilgili nedenlere bağlı şekilde hemşireliği seçtikleri bulundu.

Alshahrani ve Cusack¹⁹ yaptıkları çalışmada hemşirelik öğrencilerinin ilk klinik deneyimleri sürecinde sağlık çalışanlarının beklentilerini karşılayamadıkları, hasta güvenliğini etkileyebilecek derecede hatalar yaptıkları, kendilerini yabancı hissettikleri bir ortamda bulunmaya bağlı stres deneyimledikleri bulunmuştur. Bu çalışmada hemşirelik öğrencilerinin %62,5’inin klinik uygulama öncesi stres yaşadığı bulundu. Stres duygusuyla baş etmeleri için ‘klinik uygulamalarda hemşirelik öğrencilerinden beklenti’ konulu 60 dakika tartışma oturumu yapıldı.

Kim ve Shin²⁰, mentorlük uygulamasının hemşirelik birinci sınıf öğrencilerinin klinik uygulama stresini azaltmada, klinik öğretim üyesinin ise klinik uygulama eğitimi boyunca öğrencilerinin yanında olmasıyla güven duygusunu artırmada etkili olduğunu ifade etmektedir. Özellikle mentörlerin hemşirelik öğrencilerine yönelik yapıcı ve destekleyici tutumları öğrencilerin olumlu deneyim elde etmelerine yardımcı olduğu belirtilmektedir.²¹ Bu çalışmada hemşirelik öğrencilerinin %92,5'i mentöründen, %97,5'inin ise klinik öğretim üyesinden memnun oldukları bulundu.

Hemşirelik öğrencilerinin profesyonel benlik kavramlarının gelişmesinde klinik uygulamanın önemli bir etkisinin olduğu²², klinik uygulamada yaşanan olumsuz deneyimlerin profesyonel rollerinin oluşmasını olumsuz etkileyebileceği belirtilmektedir.²³ Bu çalışmada, hemşirelik öğrencileri %97,5'inin klinik uygulama ortamından memnun kaldıkları ve olumlu deneyimler kazandıkları tespit edildi.

Hemşirelik öğrencileri için klinik uygulama sadece eğitim değil, profesyonelliğe atılmış bir adımdır.²⁰ Bu bağlamda hemşirelik öğretim üyeleri klinik uygulama öncesi hem teorik olarak hem de laboratuvar uygulamaları ile öğrencilerin klinik öğrenme süreçlerinde etkin rol oynamaktadır.²⁴ Teorik ve uygulama ile kliniğe hazırlanan hemşirelik öğrencileri üniversite ortamında edindikleri donanımınla sağlık kurumlarına gittiklerinde gerçeklik şoku yaşayabilmektedir.⁷ Bu çalışmada hemşirelik öğrencilerinin %95'i gerçeklik şoku yaşamadıklarını ifade etmiştir. Hemşirelik öğretim üyelerinin, hemşirelik öğrencilerini klinik uygulamaya hazırlamada hem teorik ve uygulama derslerinin güncel ve sıkı takip etmeleri hem de klinik uygulama öncesi bilgilendirme toplantısı yapmaları bu sonucu desteklemiş olabilir.

Özveren ve arkadaşlarının (2018)²⁵ birinci sınıf hemşirelik öğrencileri ile yaptıkları çalışmada en çok metafor ürettikleri kategorilerin; anne, yardım etmek, hayat, sorumluluk sahibi olmak, doktor yardımcısı, temel taş, zor bir meslek olduğu belirlenmiştir. Benzer şekilde bu çalışmada da 'anne' metaforu ön plana çıkmıştır.

Altın'ın (2019)²⁶ hemşirelerle yaptığı çalışmada bakım kavramına ilişkin en çok çocuk, su, çiçek, temizlik, sevgi, ilaç, bebek ve toprak metafor ürettikleri görülmektedir. Bu çalışmada ise anne, sanat eseri, bilgisayar metaforları ön plana çıkmasıyla birlikte çalışmaya benzer olarak su metaforunun kullanıldığı görülmektedir.

Kale ve Çiçek'in (2015)²⁷ devlet hastanesinde çalışan hemşirelerle yaptıkları çalışmada mesleğin ve çalışma zorluğunun ön plana çıktığı köle, amele ve melek metaforlarının ön plana çıktığı görülmektedir. Bu çalışmada hemşirelik mesleğinin çalışma saatlerine yönelik saat, arı, kahraman, makina ve karınca metaforları ön plana çıkmıştır. Çalışmanın örneklemini hemşirelik öğrencileri oluşturması nedeniyle çalışma koşullarına yönelik olumsuz metafor üretilmediği görülmektedir.

Hemşirelik öğrencilerinin klinik eğitimlerine başlamadan önce hemşirelik mesleğini algılama durumları ve klinik eğitimden beklentileri araştırılmalıdır. Klinik eğitim sonrası dönemde öğrencilerin mesleklerine yönelik algılarında değişiklik durumu, mesleğe uygun birey olma durumları ve klinik eğitimin öğrencinin gereksinimlerine uygunluğu belirlenmelidir. Öğrencilerin klinik uygulamalara yönelik deneyimleri, duygu ve düşünceleri ve klinik ortamda karşılaştıkları sorunlar öğrencilerin mesleki ve kişisel gelişimleri açısından belirlemelidir.

Hemşirelik öğrencilerinin mesleğe yönelik ilgilerini artırmak, profesyonel gelişimleri ve motivasyonları açısından önemlidir. Bu nedenle hemşirelik eğitim

sisteminin iyileştirilmesi, müfredatın güçlendirilmesi, daha yetkin hemşirelik eğitmenlerin istihdam edilmesi, daha olumlu bir öğrenme ortamının

oluşturulması, hemşirelerin mesleki özerkliklerinin teşvik edilmesi ve hemşirelere yapıcı geri dönütler sağlanması gibi stratejiler önerilmektedir.

KAYNAKLAR

1. Jeppesen, K.H, Christiansen, S. and Frederiksen, K. (2017). "Education of Student Nurses A Systematic Literature Review". *Nurse Education Today*, 55, 112-121. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2017.05.005>
2. Galletta, M, Portoghese, I, Aviles Gonzales, C.I, Melis, P, Marcias, G, Campagna, M, Minerba, L. and Sardu, C. (2017). "Lack of Respect, Role Uncertainty and Satisfaction With Clinical Practice Among Nursing Students: The Moderating Role of Supportive Staff". *Acta Bio-Medica: Atenei Parmensis*, 88 (3), 43-50. <https://doi.org/10.23750/abm.v88i3-S.6613>
3. O'Connor, S. and Andrews, T. (2018). "Smartphones and Mobile Applications (Apps) in Clinical Nursing Education: A Student Perspective". *Nurse Education Today*, 69, 172-178. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2018.07.013>
4. Dinmohammadi, M, Peyrovi, H. and Mehrdad, N. (2013). "Concept Analysis of Professional Socialization in Nursing". *Nursing Forum*, 48, 26-34. <https://doi.org/10.1111/nuf.12006>
5. Kim, H. and Suh, E.E. (2018). "The Effects of an Interactive Nursing Skills Mobile Application on Nursing Students' Knowledge, Self-Efficacy, and Skills Performance: A Randomized Controlled Trial". *Asian Nursing Research*, 12 (1), 17-25. <https://doi.org/10.1016/j.anr.2018.01.001>
6. Papathanasiou, I.V, Tsaras, K. and Sarafis, P. (2014). "Views and Perceptions of Nursing Students on Their Clinical Learning Environment: Teaching and Learning". *Nurse Educ. Today*, 34 (1), 57-60. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2013.02.007>
7. Salifu, D.A, Gross, J, Salifu, M.A. and Ninnoni, J.P. (2019). "Experiences and Perceptions of The Theory Practice Gap in Nursing in A Resource-Constrained Setting: A Qualitative Description Study". *Nursing Open*, 6 (1), 72-83. <https://doi.org/10.1002/nop2.188>
8. Adib-Hajbaghery, M, Bolandian-Bafghi, S. and Zandi, M. (2021). "Nurses' Perceptions of the Factors Contributing to the Development of the Love of the Profession: A Qualitative Content Analysis". *Nursing Reports*, 11 (3), 702-713. <https://doi.org/10.3390/nursrep11030066>
9. Flott, E.A. and Linden, L. (2016). "The Clinical Learning Environment in Nursing Education: A Concept Analysis". *Journal of Advanced Nursing*, 72 (3), 501-513. <https://doi.org/10.1111/jan.12861>
10. Guo, P, Watts, K. and Wharrad, H. (2016). "An Integrative Review of the Impact of Mobile Technologies Used By Healthcare Professionals to Support Education and Practice". *Nursing Open*, 3 (2), 66-78. <https://doi.org/10.1002/nop2.37>
11. Hadizadeh, F, Firoozi, M. and Shamaeyan Razavi, N. (2005). "Nursing and Midwifery Students' Perspective on Clinical Education in Gonabad University of Medical Sciences". *Iranian Journal of Medical Education*, 5 (1), 70-77.
12. O'Mara, L, McDonald, J, Gillespie, M, Brown, H. and Miles, L. (2014). "Challenging Clinical Learning Environments: Experiences of Undergraduate Nursing Students". *Nurse Education in Practice*, 14 (2), 208-213. <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2013.08.012>
13. Spina, M, Arndt, J, Landau, M.J. and Cameron, L.D. (2018). "Enhancing Health Message Framing With Metaphor and Cultural Values: Impact on Latinas' Cervical Cancer Screening". *Annals of Behavioral Medicine*, 52 (2), 106-115.
14. Landau, M.J, Arndt, J. and Cameron, L.D. (2018). "Do Metaphors in Health Messages Work? Exploring Emotional and Cognitive". *Journal of Experimental Social Psychology*, 74, 135-149. <https://doi.org/10.1016/j.jesp.2017.09.006>
15. Sharoff, L. (2013). "The Beauty of Metaphors". *Holistic Nursing Practice*, 27, 63-73. <https://doi.org/10.1097/HNP.0b013e318280f738>
16. Braun, V. and Clarke V. (2006). "Using Thematic Analysis in Psychology". *Qualitative Research in Psychology*, 3 (2), 77-101.
17. Willig, C. and Rogers, W.S. (Eds.). (2017). "The SAGE Handbook of Qualitative Research in Psychology". The Open University, UK: Sage.
18. Dal, U, Arifolia, B. and Sala Razia, G. (2009). "What Factors Influence Students in Their Choice of Nursing in North Cyprus?". *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 1 (1), 1924-1930. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2009.01.338>
19. Alshahrani, Y, Cusack, L. and Rasmussen, P. (2018). "Undergraduate Nursing Students' Strategies for Coping With Their First Clinical Placement: Descriptive Survey Study". *Nurse Education Today*, 69, 104-108. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2018.07.005>
20. Kim, S.Y. and Shin, Y.S. (2019). "Validity and Reliability of the Transition Shock Scale for Undergraduate Nursing Students". *J. Korean Acad. Soc. Nursing Education*, 25 (1), 17-26. <https://doi.org/10.5977/jkasne.2019.25.1.17>
21. Tuomikoski, A.M, Ruotsalainen, H, Mikkonen, K. and Kariäinen, M. (2020). "Nurses' Experiences of Their Competence at Mentoring Nursing Students During Clinical Practice: A Systematic Review of Qualitative Studies". *Nurse Education Today*, 85, 104258. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2019.104258>
22. Dong, H.J. and Choi M.S. (2016). "Influence of Professional Self-concept and Self-leadership on Clinical Competence in Nursing Students". *Journal of Korean Academy of Fundamentals of Nursing*, 23 (4), 373-382. <https://doi.org/10.7739/jkafn.2016.23.4.373>
23. Barry, A, Parvan, K, Tabrizi, F.J, Sarbakhsh, P. and Safa, B. (2019). "Is Professional Self-concept Associated with Stress Among Nursing Students in Clinical Setting: A Descriptive Correlational Research". *Crescent Journal of Medical and Biological Sciences*, 6 (2), 191-195.
24. Arkan, B, Ordin, Y. and Yılmaz, D. (2018). "Undergraduate Nursing Students' Experience Related to Their Clinical Learning Environment and Factors Affecting to Their Clinical Learning Process". *Nurse Education Practice*, 29, 127132. <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2017.12.005>
25. Özveren, H, Özden, D. and Gülnar, E. "The Perception of Nursing by First-Year Nursing Students: A Metaphor Analysis". *Journal Of Health Sciences*, 2018, 27, 162-169.
26. Altın, İ. (2019). Hemşirelerin Bakım Kavramına İlişkin Metafor Algıları ve Bakım Davranışları. Yüksek Lisans Tezi. Yozgat Bozok Üniversitesi, Yozgat.
27. Kale, E. ve Çiçek, Ü. (2015). "Hemşirelerin Kendi Mesleklerine İlişkin Metafor Algıları". *Sağlık ve Hemşirelik Yönetim Dergisi*, 2 (3), 142-151. <https://doi.org/10.5222/SHYD.2015.142>